

Різдвяне послання владик УГКЦ у Польщі

(Різдво Христове 2023-го р. Б.)

Всесвітлішим, Всечесним і Високопреподобним Отцям, Преподобним Монахам і Монахиням та всім вірним Української Греко-Католицької Церкви у Польщі

Христос Раждається!
Дорогі Брати і Сестри!

У сьогоднішній Службі Божій — і так буде аж до віддання празника 31 грудня — замість богородичного гімну «Достойно є воистину» звучатиме стихира з Утрени свята Різдва Христового, в якій те, що сталося у Вифлеємі називається «таїнством чудним (дивним) і преславним». Слово «таїнство/тайна» дуже часто чуємо в літургійних піснеспівах різдвяного часу. В навечір'я Різдва в одній зі стихир Діва Марія докоряє «прибитому журбою» Йосифові за те, що він сумує і тривожиться «не розуміючи страшного таїнства», яке на ній виявляється. Він має відкинути страх і пізнати преславні речі: «з милосердя бо

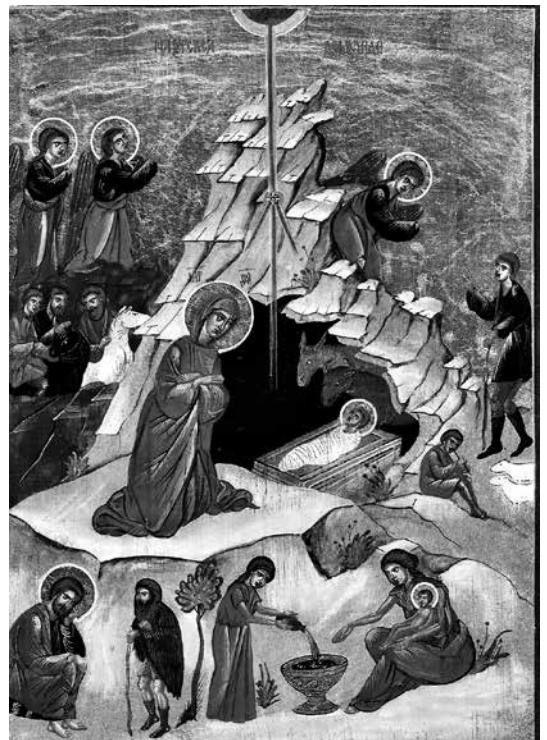
приходить нині на землю Бог». На Утрени в само свято чуємо, що це «пізнання преславних речей», пізнання таїнства, відрізняється від пізнання всього іншого — звертаючися до Богородиці, називаємо чудо її Богоматеринства «тайною незбагненною, яку ми єдиною вірою прославляємо».

Зв'язок таїнства з вірою є в християнстві нерозривним. Стосується насамперед особи Ісуса Христа, його вочлнення та смерті і воскресіння. В найближчу неділю почуємо про це на Утрени в стихирі 5-го гласу, яка з незрівнянною глибиною порівнює неосяжність для людського розуму вочлнення і воскресіння: Господь з запечатаного гробу «вийшов так, як і народився (Продовження на 2 сторінці)

У номері читайте:

- Різдвяне послання владик УГКЦ у Польщі
- Звернення Архиєрейського Синоду УГКЦ в Україні до дев'яностої річниці Голодомору-геноциду
- III Сесія Синоду Єпископів Перемисько-Варшавської Митрополії УГКЦ
- 23 січня — пам'ять Пратулинських Мучеників
- Святий чотирьох народів
- Храм святого Йосафата — люблінській парафії УГКЦ
- Таємний указ — «Про шлюби малоросів»
- Ще не вмерла Україна, І слава, і воля! — 140 років від упокоєння автора тексту, Павла Чубинського
- Різдвяна поезія
- Різдвяні привітання

Христос Раждається! Славимо Його!

Різдво Твоє, Христе Боже наш, звістило світові світло розуму, в нім бо ті, що зіркам служили, від зірки навчилися поклонятися Тобі, Сонцю правди, і визнавати Тебе, що Ти є Схід з висоти. Господи, слава Тобі.

Тропар, глас 4

Очікування народів

В Декреті про місійну діяльність Церкви (*Ad gentes*) Другого ватиканського собору (1962-1965) Католицька Церква вчить, що «ніхто сам по собі власними силами не може звільнитися від гріха і підвестися над собою; ніхто не спроможний цілком звільнитися від своєї немічності, чи самотності, а чи неволі; бо всі потребують Христа — як зразка, як учителя, визволителя, спасителя й життєдавця. Справді, Євангеліє стало в людській історії, навіть проминуцій, закваскою свободи й поступу і завжди лишається закваскою братерства, єдності й миру. Тому не без причини віруючі прославляють Христа як „Спасителя

і очікування народів» (8). Цитата в цитаті походить з латинського брев'ярію, з вечірні 23 грудня. Тут, в цитаті з нового українського перекладу документів Vaticanum II (Львів, Видавництво «Свічадо» 2014), замінено слово «надію» на «очікування». Так само є в новому польському перекладі («oczekiwanie narodów i ich Zbawiciela»), і при цій фразі є примітка: «Sformułowanie zawarte w polskiej wersji brewiarza („nadzieja i ratunek narodów”) odbiega od oryginału». В латинському оригіналі є «exspectatio gentium et Salvator earum», і за словником «exspectatio» це: «(1) очікування, передбачення, (Закінчення на 3 сторінці)

Різдвяне послання владик УГКЦ у Польщі

(Різдво Христове 2023-го р. Б.)

(Продовження з 1 сторінки)

з Богородиці», ангели не зрозуміли, як він прийняв тіло, а воїни, що сторожили гріб, не чули, коли він воскрес, «бо це і те було закрите для тих, що досліджують, але тим, що вірою поклоняються таїнству, явилися чудеса». Гляньмо на ікону Різдва Христового, на якій новонароджений Ісус є обгорнутий в пелени, котрі нагадують плащаницю, а вифлеємська яскія є схожа на могилу. Св. Василій Великий в проповіді на Різдво

лаконічно висловив мету вочлнення Сина Божого: «Бог приходить в тілі, щоб убити вкриту в ньому смерть». Радість, до якої закликає нас літургія Різдва, радість глибока, а не поверхова і скороминуща, своє джерело має в самопожертві з любові за життя світу Єдинородного Сина Божого.

Святукучи Різдво чуємо у візантійській літургії про зміни на краще, які сталися з моментом «вочоловічення», прийняттям Богом людського тіла. Тропар оспівує осяяння світу світлом розуміння, бо ті, що «звіздам служили» — волхви, східні мудреці, і потенційно всі люди — покинули ідолослужіння і почали поклонятися Сонцю правди, єдиному істинному Богові. На вечірні Різдва пролунали слова про «знищення ідольського багатобожжя» і про те, що «народи повірили в єдину владу Божу». А литійна стихира сповіщає, що «прийшло очікування народів, щоб визволити нас від ворожої неволі». Натомість всі християни, всі, хто

читає Євангеліє, чують слова ангелів, які у Вифлеємі хвалили Бога, кажучи: «Слава на висотах Богу і на землі мир людям його уподобання» (Лк 2,14).

Дорогі у Христі!

Як же важко прийняти нам цілим серцем ці фрази! Наприкінці другого року широкомасштабної війни росії проти України, яка має на меті знищення нашого народу, повірити: що ті, які обожнюють

свою імперію, покинули ідолослужіння; що ті, які хочуть підкорити собі всі сусідні народи, прийняли єдину владу Божу; що на землі настав мир, а ми є також народом, який уподобав собі Бог.

Релігійну, богословську відповідь на запитання, чому так діється, дає нам апостол Павло. Крім «Христового Таїнства» (Еф 3, 4), спасительного Божого задуму, незбагненого для розуму, але об'явленого в Ісусі, який полюбив нас до кінця, існує «тайна беззаконня», котра вже тепер діє (2 Сол 2,7). Християн з міста Солунь Апостол народів закликав, щоб не дозволили тривожити себе ні якимсь духом, ні словом, ні листом, «що день Господній вже настає» (2 Сол 2,2), бо перед тим об'явиться чоловік безбожний, син погібелі, «який виноситься понад усе, що зветься Бог чи святощі» (2 Сол 2,3-4). Катехизм Католицької Церкви вчить, що перед другим приходом Христа Церква має пройти через останнє випробування,

а «Переслідування, яке супроводжує її земну мандрівку (Пор, Лк. 21, 12; Ів. 15, 19-20.), розкриє „таїнство беззаконня“ у вигляді псевдорелігії, що принесе людям уявне вирішення їх проблем ціною відступництва від правди. Найбільший релігійний обман — це обман антихриста, тобто обман псевдомесіанізму, коли людина прославляє себе саму замість Бога і Його Месії, який прийшов у тілі (Пор. 2 Сол. 2, 4-12; 1 Сол. 5, 2-3; 2 Ів. 7; 1 Ів. 2, 18,22.)» (ККЦ 675).

Псевдорелігія «російського світу», яка є спотворенням християнського розуміння місії кожного народу, є конкретним проявом «тайни беззаконня» діючої в світі. У нещодавньому Зверненні Архиєрейського Синоду Української

Греко-Католицької Церкви в Україні до дев'яностої річниці Голодомору наші єпископи написали: «Геноцид українців тодішнім тоталітарним режимом не був випадковим відхиленням від історичної традиції Москви. Навпаки, він став найкривавішим втіленням багатомірової ідеології російського імперіалізму, що одвічно палає ненавистю до України, зневажає кожен сусідній народ і жадібно зазіхає на світові простори. Ненаситний російський імперіалізм — це головний винуватець Голодомору і той самий ворог людства, що й нацизм, расизм, фашизм і будь-який інший вияв ненависті до людських прав і національної, культурної та релігійної окремішності».

Як християни стоїмо перед потужним викликом: зберегти віру в таїнство Бога, який з милосердя приходить на світ, який обіцяв бути з нами «по всі дні аж до кінця віку» (Мт 28,20), в ситуації, коли таїнство беззаконня у відчутний, фізичний спосіб робить все, ➔

щоб кулями, бомбами і ракетами та депортаціями і винародовленням покласти край існуванню українців як нації. В посланні, з яким до всіх людей доброї волі звернувся Синод нашої Церкви, що відбувся у вересні 2023 р. в Римі, підкреслено роль людської і християнської солідарності у нашому горю: «У часи випробувань нашу надію скріплює також вірність і солідарність з нами мільйонів братів і сестер у вірі та людей доброї волі в усьому світі. Майже одночасно з вибухами російських бомб і снарядів у різних куточках нашої Батьківщини в усьому вільному світі піднялася нечувана і для багатьох, мабуть, несподівана хвиля співчуття і солідарності з нами. До України хлинули потоки гуманітарної допомоги, а до неба з сердець мільйонів підносилася молитва за наш народ, за його непохитний вибір добра і за його перемогу».

Дорогі Брати і Сестри!

Як вчить Катехизм Католицької Церкви, «Перед приходом Христа Церква має пройти через останнє випробування, яке захитає віру багатьох віруючих» (675). Таїнство беззаконня випробувало нас багато разів також кривавими переслідуваннями за вірність Христові, за зберігання єдності з наступником апостола Петра, єпископом Риму. «Багатовікова ідеологія російського імперіалізму» сто п'ятдесят років тому нищила останню структуру нашої Церкви, яка опинилася під Росією після поділів Польщі, Холмську єпархію. Серед сотень мучеників з того часу є тринадцять проголошених блаженними св. Іваном Павлом II в 1996 році. 23 січня 2024 р. мине 150 років від їхнього мучеництва в Пратуліні, малому селі над Бугом. Загинули від російських куль через кільканадцять днів після Різдва, кілька днів після Богоявлення. Їхні останні свята ні в чому не нагадували ідилічних, як надто часто чуємо нині, «магічних» днів відпочинку. З новозавітних розповідей з Євангелій дитинства для них актуальними була злоба стривоженого Ірода, який, розлютившись, наказав убити всіх малих дітей, та втеча Йосифа з «дитятком і його матір'ю» до Єгипту. А святкуючи Богоявлення і співаючи «Ви, що в Христа хрестилися, у Христа зодягнулися» могли передчувати, що слова з Послання апостола Павла до римлян: «Чи ж не знаєте, що всі ми, що в Христа Ісуса охрестилися, у смерть його хрестилися» (Рим 6,3), стануть їхнім досвідом. Вони,

Очікування народів

(Продовження з 1 сторінки)
інтерес; 2) страх». Очікування є чимось сильнішими від надії, стосується вже не стільки «чи» щось станеться, але «коли» це здійсниться.

На литії в навечір'я Різдва Христового чуємо: «Слава во вишніх Богу і на землі мир: бо прийшло очікування (по-церковнослов'янськи: чаяніє) народів; Спас, прийшовши, визволив нас з ворожої неволі». Отож отці Другого ватиканського собору могли замість (або разом) латинського брев'ярію навести цитату з візантійської мінеї. Для обидвох традицій воплочення є подією, яка несе визволення, насамперед, самозрозуміло, від гріха і смерті, але також від рабства страху і безнадії в «навіть проминушій» людській історії. Джерело єдності різних традицій — священне, сама Біблія. В грецькому перекладі Сімдесятох (лат. Septuaginta) в 49-й главі Книги Буття читаємо у фрагменті, який є месіянським пророцтвом, що не відійте скипетр від Юди, доки не прийде той, який є «очікуванням народів» (49,10).

На думку о. проф. Чеслава Бартніка (1929-2020), люблінського богослова,

разом з багатьма тисячами інших мучеників й ісповідників нашої Церкви, не захиталися у вірі.

Хай Божественна благодать сповнить нас всіх силою, щоб наслідувати незламність Пратулинських мучеників. Хай скріпить нашу віру в те, що і ми є тими, кого Бог собі уподобав. Хай не гасне надія, що здійсниться ангельське побажання, і в Україні та в цілому світі настане мир.

Благословення Господнє на вас, з Його благодаттю і чоловіколюб'ям, завжди, нині, і повсякчас, і на віки вічні. Амінь.

† Архієпископ Євген Попович
Митрополит Перемишльський
— Варшавський

† Єпископ Володимир Юшак
Владика Вроцлавсько — Кошалінський

† Єпископ Аркадій Трохановський
Владика Ольштинсько-Іданський

Перемишль — Вроцлав — Ольштин,
Різдво Христове 2023 р. Б.

творця теології нації (teologia narodu), «Народ мусить мати щось з держави, а держава мусить спиратися на народі. Все-таки богослов'я підкреслює першість народу перед державою», бо народ є суспільністю людських осіб і тому є найвищою цінністю. Держава натомість є формою життя народу, його організації. І тому «життя народу без державної організації — недосконале, але цілком можливе».

Я впевнений, що о. Бартнік нині переглянув би свою думку, зокрема щодо українського народу. В половині 80-х років ХХ ст. можна ще було таке уявляти. Сьогодні розуміємо, що без сильної держави українському народу, а в ньому Церкві непідкореної російському горепатріярху, не існувати.

Хай слова про визволення з ворожої неволі стануть дійсністю. Хай Євангеліє буде закваскою свободи і солідарності між тими, хто цінує правду, бо без допомоги чесних народів український народ сам не переможе лукавого.

Христос Раждається! Славимо Його!

о. Богдан Панчак

* * *

І знов зірка ясна засіяла
Над світом, повним болу, жалю, тьми —
І знов ангельські хори заспівали
Про мир грядучий, щастя між людьми.
І знову душу втомлену збудили
Ті рідні співи гомінких коляд
Про Рождество Небесної Дитини,
Що кривду згнобить і сокрушить ад.
І навіть в серце горде і холодне
Мов тепле сонце, зійде ясний світ,
І стануть всі привітними сьогодні,
Сусідові бажатиме сусід.
Чого ж то нам самим собі бажати
У тее Свято, в той пресвітлий день,
Коли у наші груди, в наші хати
Дзвенітиме ангельський хор пісень?
Одного тільки побажаймо нині
Собі посполу, ріднії брати:
Щоб зволила Небесная Дитина
До нас всміхнутись і між нас прийти . .
Щоб тее Світло, що в своїй долоні
Держить Син Божий, Богочоловік,
Засяло нам на рідному заgonі —
І щоб світило ясно вже навик.

Юрій Шкрумеляк

Звернення Архиєрейського Синоду УГКЦ в Україні

до дев'яностої річниці Голодомору-геноциду

Україна не вмерла 90 років тому. Із зерен, захованих у долонях наших братів і сестер, проросла свобода. Жодному злу не під силу сплюндрувати цей врожай. Його захищає наш народ. Його захищає людство. Його захищає Господь. Хай вічною буде пам'ять про невинних жертв Голодомору-геноциду. «Задля правди, що перебуває в нас і буде повік з нами» (II Ів. 1, 2), хай якнайшвидше настане наша Перемога.

Звернення

Архиєрейського Синоду Української
Греко-Католицької Церкви в Україні
до дев'яностої річниці
Голодомору-геноциду

**Всечесному духовенству, преподобному монашеству,
возлюбленим братам і сестрам,
в Україні та на поселеннях у світі
сущим**

*... І спізнаєте правду,
і правда визволить вас (Ів. 8, 32).*

Мир вам у Христі-Господі!

Разом з усім українським народом у скорботі схилиємося перед пам'яттю понад семи мільйонів українців, знищених під час Голодомору-геноциду, вчиненого безбожним кремлівським режимом 90 років тому. Молимося за кожну душу, родину, за кожен рід. Крізь час простягаємо серця до похололих долонь наших братів і сестер. Поминаємо обірвані долі — всю безконечність втрат нашого народу. Не зіткати ці ниті нікому, не злічити їх, ані осягнути...

Дев'яносто років тому Україну холоднокрівно вбивали за прямим наказом і продуманим планом тоталітарного комуністичного режиму на чолі зі Сталіним, який мав на меті знищити наш народ, його самобутність і назавжди покласти край його надіям на вільне життя.

Геноцид українців тодішнім тоталітарним режимом не був випадковим відхиленням від історичної традиції Москви. Навпаки, він став найкривавішим втіленням багатовікової ідеології російського імперіалізму, що одвічно палає ненавистю до України, зневажає кожен сусідній народ і жадібно зазіхає

на світові простори. Ненаситний російський імперіалізм — це головний винуватець Голодомору і той самий ворог людства, що й нацизм, расизм, фашизм і будь-який інший вияв ненависті до людських прав і національної, культурної та релігійної окремішності.

Спосіб убивства голодом був обраний навмисно. Щоб упокорити багатомільйонну націю, замало багнетів і танків. Аби встановити тривале панування, потрібна зброя масового ураження, яка здатна посіяти страх серед поколінь і, немов удар радіацією, викликати генетичне переродження людей, їхню втечу від мови, культури, пам'яті й самої приналежності до рідної землі. Це був тисячолітній землетрус, який мав поглинути в безодню наш люд і край...

Голодомор українського народу належить до числа найбільших людських катастроф за всю історію людської цивілізації. Святий папа Іван Павло II у своєму листі до українців писав про Голодомор, що ця рана заторкнула фундаменти всього людства (пор. Лист з приводу 70-х роковин Голодомору в Україні).

Імперія не зуміла вбити Україну 90 років тому. Але нащадки вбивць, керовані злом, заздрістю і ненавистю, вирішили довершити те, що не вдалося їхнім попередникам. Неспровокована, цинічна, геноцидна війна Росії проти

зневирі та своєму відчаї тоталітарною системою.

Продовжуючи незмінну імперську стратегію, Росія вкотре зухвало кинула виклик Україні та світові. Дев'яносто років тому світ мовчки, цинічно самозаспокоїливо спостерігав за вбивством мільйонів українців. Невдовзі по тому міжнародна безпомічність спровокувала інший лиховісний тоталітарний режим, агресія якого призвела до планетарного вибуху та загибелі десятків мільйонів людей на всій планеті.

Безкарність зла ніколи не залишається безслідною. У момент істини брак мужності й волі, представлених як поміркованість, байдужість і цинізм, маскованих під глибокодумність, розрахунок і приватний інтерес, призводить до катастрофічних наслідків.

Тоді, 90 років тому, окрім поодиноких журналістів, не мовчала тільки Українська Церква. Завдяки праведному митрополитові Андрею Шептицькому і єпископам Української Греко-Католицької Церкви світова громада дізнавалася правду про голод у Великій Україні. Двадцять четвертого липня 1933 року ієрархи нашої Церкви написали пастирський лист «Україна в передсмертних судорогах», у якому просили «усіх християн цілого світу, усіх віруючих в Бога, а особливо всіх робітників і селян, передовсім усіх наших земляків... прилучитися до цього голосу протесту та болю і розповсюдити його у якнайдалі країни світу». Духовенство УГКЦ не лише інформувало світ, спонукало україномовну пресу на Галичині та католицьку на Заході писати про те, що мільйони українців вмирають від голоду, а й збирало для тих, хто голодував, гроші та продукти.

Подібно й сьогодні наша Церква, але вже разом із більшістю українських релігійних спільнот, об'єднаних у ВРЦіРО, взиває до світу про підтримку України в її протистоянні тому самому ворогові, який знову намагається знищити наш народ. Як і в 30-х роках минулого століття, голос нашої Церкви зі словами свідчень правди звучить по всіх усюдах, переконливо пояснюючи, настільки важливою для майбутнього всього людства є рішуча світова солідарність з українським народом та глобальна боротьба проти →

III Сесія Синоду Єпископів Перемисько-Варшавської Митрополії

У понеділок 27 листопада 2023 р. в Варшаві в приміщеннях монастиря Успення Пресвятої Богородиці отців чину св. Василя Великого відбулася III Сесія Синоду Єпископів Перемисько-Варшавської Митрополії. У Синоді взяли участь: Архієпископ Євген Попович — Митрополит Перемисько-Варшавський, Єпископ Володимир Ющак ЧСВВ — Єпарх Вроцлавсько-Кошалінський, Єпископ Аркадій Трохановський — Єпарх Ольштинсько-Гданський.

III Сесія Синоду Єпископів почалася від спільної молитви владик та членів секретаріату. У першій частині робочої зустрічі владика обговорили постанови Синоду Єпископів УГКЦ та прийняли рішення щодо виповнення Декрету Синоду Єпископів УГКЦ. У кожній Єпархії буде реалізована програма „Зцілення ран” — сім’я, лікування ран, з окремим зверненням уваги щодо біженців та вбогих. Владиками було прийнято рішення відносно здійснення душпастирського плану в Перемисько-Варшавській Митрополії на 2024 р. Зокрема обговорено проект проведення митрополичої прощі до ярославської ікони „Милосердя Двері”.

У другій частині робочої зустрічі владика вислухали звітів та рекомендацій з діяльності існуючих структур установлених Синодом Єпископів

Перемисько-Варшавської Митрополії. Прийнято звіт з діяльності Духовної Семінарії в Любліні (о. Богдан Панчак), звіт з діяльності Братства Сарепта (о. Іван Піпка), звід з діяльності Міже-

Члени Синоду Єпископів
Перемисько-Варшавської Митрополії
УГКЦ.

пархіального церковного Трибуналу (о. Петро Павлице), звіт з діяльності Регентського Інституту (п. Ярослав Вуйцік), звіт з діяльності Військового капеланства (о. Роберт Роса), звіт з діяльності Митрополичої Катехитичної Комісії (о. д-р Ярослав Роман), звіт з діяльності Літургійної Комісії (о. Петро Кушка ЧСВВ), звіт з діяльності Митрополичої Комісії у справах соціальних

комунікацій (о. Богдан Степан) та з діяльності видавництва «Благовіст» (п. Богдан Тхір). Синод прийняв звіти та ознайомився з рекомендаціями і визначив напрямки праць на майбутнє. Вислухав також справоздання щодо праць над друком польською мовою Катехизму УГКЦ „Христос — наша Пасха”. Були ще обговорені інші актуальні питання.

В рамках спільних душпастирських дій на 2024 року було вирішено організувати спільні заходи з метою підготовки до ювілейного 2025 року:

- прощу до Пратулина з нагоди 150-ї річниці смерті Пратулінських мучеників (16 березня 2024);
- Прощу до Ярославської Ікони Матері Божої «Милосердя Двері» та інавгурацію відвідин іконою парافی Митрополії (18 травня 2024);
- прощу до Ченстохови (15 червня 2024);
- прощу до санктуарію святих верховних апостолів Петра і Павла в Хшанові (29 червня 2024);
- прощу на Гору Явір на Лемківщині (19 липня 2024);
- прощу до санктуарію Матері Божої — «Покровительки Скигальців» у Білому Борі (8 вересня 2024).

Третя Сесія Синоду Єпископів Перемисько-Варшавської Митрополії закінчилася спільною молитвою владик і присутніх прцівників секретаріату.

Секретар Синоду

російської агресії. Пам’ять про Голодомор — це невід’ємна частина цієї боротьби, її символ, рушій та опора.

Голод здатний спотворити людську природу. Той, хто використовує його як зброю, намагається якнайглибше вразити людську свідомість і підпорядкувати її своєму впливові. Саме тому Москва з таким цинізмом використовує всі можливі засоби, щоб унаслідок своєї агресії взяти в заручники і тримати в напрузі всі нужденні народи і землі. Сьогодні збіжжя знову стає зброєю, щоб поневолити народи. Але ми пам’ятаємо слова світлої пам’яті патріарха Любомира Гузара про те, що «влада боїться свободи в серцях набагато більше, ніж голодного бунту. Бо голодного можна купити, а вільного — тільки вбити». Ніхто не зможе забрати даної нам свободи дітей Божих, права жити у своїй рідній і вільній країні, навіть під загрозою голодної смерті.

Як і в ті лихі часи, в ім’я мільйонів жертв Голодомору та на їхню пам’ять закликаємо наших вірних і всіх людей доброї волі до солідарності та взаємодопомоги у протистоянні лютому ворогу. Просимо про більш активне поширення правди про війну в Україні по всьому світі, щоб пропагандистська фальш ворога не знаходила собі місця в серцях людей. Бо служіння правді, відновлення й утвердження справедливості — це спільний знаменник усіх наших дій.

Непримиренність до зла, солідарність у боротьбі з ним, велика і безкорислива допомога кожному, хто потребує порятунку від фізичного і духовного голоду, — це наша найважливіша відповідь на всі загрози і виклики, які несе людству багатостолітня російська війна проти України і людської та національної свободи.

Україна не вмерла 90 років тому. Із зерен, захованих у долонях наших

братів і сестер, проросла свобода. Жодному злу не під силу сплюндрувати цей врожай. Його захищає наш народ. Його захищає людство. Його захищає Господь. Хай вічною буде пам’ять про невинних жертв Голодомору-геноциду. «Задля правди, що перебуває в нас і буде повік з нами» (II Ів. 1, 2), хай якнайшвидше настане наша Перемога.

Благословення Господнє на вас!

Від імені Архієрейського Синоду УГКЦ в Україні

† Святослав

Дано в Києві,
при Патріаршому соборі Воскресіння
Христового, у свято Введення в храм
Пресвятої Владичиці нашої Богороди-
ці і Приснодіві Марії,
21 листопада 2023 року Божого

23 січня

– пам'ять Пратулинських Мучеників

Синод єпископів УГКЦ постановив доповнити церковний календар нашої Церкви "святом в честь пам'яті християнського подвигу Пратулинських мучеників". Поминати Пратулинських мучеників вирішено 10 січня (за григоріянським стилем — 23 січня).

Пратулинські мученики — 13 греко-католицьких (тоді: Унійної Церкви) мирян села Пратулин, розстріляних 24 січня 1874 р. (150-та річниця) сотнею царських солдат за відмову передати сільську церкву православному священику.

У 1996 році, причислені Папою Іваном-Павлом II до лику блаженних.

«Блаженні переслідувані за правду, бо їхнє Царство Небесне». Фрагмент вівтаря пратулинського храму.

Село розташоване неподалік міста Біла в Польщі, яке колись належало до Холмської єпархії греко-католицької церкви.

В результаті трьох поділів Речі Посполитої, Російська імперія поширила свою владу на території Білорусі та Правобережної України, де проживала значна кількість греко-католиків, яких російська влада хотіла бачити православними. Вже у 1787 році була видана постанова про заборону діяльності греко-католицьких друкарень, а в містах і селах зачитувались заклики до греко-католиків переходити у православ'я, обіцяючи грошову допомогу. В разі появи таких бажаючих, до них висилали православного священика та відділ солдат, які мали відібрати храм в греко-католиків та передати їм. В 1794 році імператриця Катерина II ліквідувала греко-католицькі структури на Правобережній Україні, проте далі, за царювання Павла I, репресивні заходи до греко-католиків послабли. В 1800 році він повернув з Сибіру багатьох греко-католицьких священиків

та частину відібраних храмів. Однак, ситуація докорінно змінилась після Польського повстання 1830-31. Урядом стали проводитись жорсткі акції, що допускали силові примушення до переходу у православ'я. В 1839 році була ліквідована греко-католицька структура в Білорусі та Литві. Єдиною територією Російської імперії де ще зберігалась греко-католицька церква залишилась Холмщина та Підляшшя. Після польського повстання 1863-64 рр., заходи проти греко-католиків стали ще жорсткішими. Набуло поширення переселення греко-католицьких священиків в австрійську Галичину, та галицьких москвофілів на Холмщину та Підляшшя. До останніх належав і Маркел Попель, якого Російський православний Синод призначив адміністратором Холмської єпархії. Діяльність Попеля в подальшому полягала в забороні священнодіяння вірних Папі священиків і заміні їх православними.

В кінці 1873 року парафіяльний священик Пратулина о. Йосиф Курманович, боячись арешту за неприйняття ним православ'я, відслужив Різдвяну Літургію і покинув село та перейшовши кордон з Австрією, переселився в Галичину. Парафіянам він сказав, що скоро влада заборонить греко-католицьку церкву.

У січні 1874 року Маркел Попель відправляє в Пратулин перейшовшого в православ'я галицького москвофіла о. Леонтини Урбана, якому парафіяни відмовилися віддати ключі від церкви. На скаргу о. Урбана в поліцію, до села прибув царський поліцейський виконавець Катунін, який повторив вимогу, на яку ще раз отримав рішучу відмову. Через кілька днів, 24 січня Катунін та о. Урбан повернувся до Пратулина із сотнею солдат під командуванням полковника Штейна. Коло церкви зібралось понад 500 вірних греко-католиків з метою захистити право на свій храм.

Релікварій з мощами Пратулинських Мучеників. Церква св. Трійці.

Коли солдати вишикувались вздовж зовнішнього боку паркану, що оточував церкву, почались останні переговори. Данило Кармаш, тримаючи розп'яття в руках, нагадав Катуніну про його попередні запевнення, що уряд не має наміру зробити з них православних. Згідно зі спогадами очевидців його слова звучали так:

“Пане начальнику. Коли ви забирали в нас органи ти запевняв нас, що уряд не має наміру накидати нам православія. Ти казав, що якби хтось захотів від нас чи нашої церкви чогось більшого, то тоді ми можемо всі, старі і молоді брати палиці і випроводити з села кожного, хто втручається до нашої церкви і віри, навіть, якщо це будеш ти сам. Ти сам нас навчив стояти тут в обороні нашої церкви і віри, коли нам через попа хочете накинути православіє, а Святу Церкву осквернити. Сьогодні ти судиш, пане, свою власну справу і свої слова. Не взяли ми однак палиці, як ти нам казав, хочемо стати і померти беззахисні коло святого порогу нашої Церкви.”

Тим часом полковник Штейн наказав солдатам перегрупуватись і за допомогою багнетів звільнити собі вхід до храму. Деякі жителі села самі колись служили в царській армії і знали, що закон забороняє насильство військових над мирним населенням. Бачачи приготування солдат, один з вірних на ім'я Фелікс Осип'юк нагадав, що відносно царської постанови бити нікого не дозволено і, якщо солдати на це підуть, (Закінчення на 10 сторінки)

«Життя Йосафата дає нам надію»:

урочистою Літургією у Ватикані завершився Ювілейний рік святого Йосафата

12 листопада 2023 року відбулося завершення Ювілейного року 400-річчя мучеництва святого Йосафата Кунцевича. З цієї нагоди Архиєрейську Божественну Літургію на катедральному престолі базилики Святого Петра очолив Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав. Проповідь виголосив архієпископ Вільнюса Гінтарас Грушас. Цей Ювілейний рік у Литві, згідно з рішенням литовського парламенту, проходив на державному рівні.

На урочистій Літургії у Ватикані була присутня численна литовська делегація на чолі з Президентом парламенту Вікторією Чміліте-Нільсен. Із Блаженнішим Святославом співслужили литовські єпископи: архієпископ Вільнюса і Президент Ради Єпископських

ми стикаємося сьогодні у світі, Україні й інших країнах, серед війн, міграцій та багатьох інших криз, життя Йосафата дає нам надію, що Господь може використати кожного з нас як знаряддя для встановлення свого Царства тут, на землі, починаючи з наших сердець і діючи в навколишньому світі».

Проповідник зазначив, що св. Йосафат був людиною, яка прийняла Божий заклик до співпраці в досягненні єдності та миру, а ще — людиною глибокої молитви. Святий Йосафат, за його словами, також дбав про спасіння душ, використовуючи таїнства насамперед для того, щоб повернути людей до Бога і зміцнити їх на шляху до неба. Йосафат був і потужним проповідником, завдяки його проповідям багато хто

кався і багато хто ввійшов у лоно Католицької Церкви. А його мученицька смерть не була несподіванкою, адже й раніше на його життя було вчинено чимало замахів. «Можна сказати, що в нього було прагнення до мучеництва. Якось він сказав: „Я знаю, що мене хочуть вбити, але отців Церкви також вбивали за правду“. У цьому він справді був дуже схожий на отців Церкви, які прагнули долучитися до страждань Христа і бачили у смерті можливість остаточного єднання із Христом».

«Сьогодні, коли ми зібралися тут, у базиліці Святого Петра, біля його

Блаженніший Святослав пригадав, як рівно рік тому разом з архієпископом Вільнюса та владиками УГКЦ урочисто відкривав Ювілейний рік святого Йосафата молитвою на його гробі, і подякував владиці Гінтарасу за спільне пережиття цього ювілею: «Дякую за те, що, спогадуючи святого Йосафата, Ви тим самим лікували сучасні рани Європи й України».

Глава УГКЦ подякував Апостольському нунцію в Україні й усім єпископам, священникам і мирянам за присутність на Літургії, особливо відзначивши литовську делегацію. Блаженніший Святослав також привітав отців і сестер Василіанського чину, з-поміж яких вийшов святий Йосафат, та Українську папську колегію в Римі, названу на його

Витраж з зображенням св. Йосафата в церкві св. Трійці у Вільнюсі.

конференцій Європи Гінтарас Грушас, Апостольський нунцій в Україні архієпископ Вісвальдас Кульбокас, комісар Папської базилики Санта Марія Маджоре архієпископ Роландас Макрікас, а також єпископи УГКЦ Діонісій Ляхович та Іриней Білик.

У проповіді архієпископ Грушас наголосив, що життя св. Йосафата було пов'язане з багатьма народами Речі Посполитої, зокрема України, Литви, Польщі та Білорусі.

«Його життя, — зазначив архиєрей, — торкнулося багатьох народів і націй, адже він прагнув привести всіх до єдності у Христі. У труднощах, з якими

гробу, у 400-ті роковини його мученицької смерті й народження на небесах, звертаємося до святого Йосафата як до нашого заступника, учителя і прикладу для нас у житті. Благаймо Бога, щоб наших сердець торкнулася та божественна іскра, яка запалила його серце божественною любов'ю, і щоб вона зростала в нас разом із нашою вірою, спрямованою на примирення з Богом і ближніми у прагненні до спасіння душ. Ця любов до ворогів настільки велика, що хочеться повернути їх і повністю занурити в Божу любов, щоб усі стали одним цілим», — додав на завершення архієпископ Грушас.

Святий Й. Кунцевич. Літографія.

честь. Студенти цієї колегії супроводжували співом Божественну Літургію.

Окремо Предстоятель УГКЦ звернувся до українських прочан, які в цей день так численно прибули до Рима і приступили до Сповіді й Причастя: «Мабуть, для Йосафата — це найбільша пошана, яку в день його пам'яті ми разом як Божий народ могли зробити. Бо це він заповідав нам усе робити для того, щоб через Тайну Сповіді бути вільними від гріха, а силою Крові й Тіла розп'ятого Спасителя бути об'єднаними всім своїм життям із Господом Богом».

Пресслужба Секретаріату Синоду Єпископів УГКЦ

Святий чотирьох народів

Минулий, 2023 рік, для нашої Церкви, для цілої спільноти, був роком незвичайним, присвяченим кільком видатним особистостям зокрема заслуженим і важливим для нашої історії та культури. В першу чергу наша Церква відзначила 400-ліття мученицької смерті святого Йосафата Кунцевича, який згинув **12 листопада 1623 р.** у Вітебську з рук релігійних фанатиків, коли-то розлючена юрба накинулася на нього в єпископській палаті. Архієпископ Кунцевич став першим мучеником і святим Руської (Української) Унійної Церкви.

У Литовській Республіці рік 2023 парламент проголосив роком св. Йосафата Кунцевича, як апостола єдності Литви, України, Польщі та Білорусі. Сталося це на прохання проводу УГКЦ, Василянського Чину в Литві, громади українців м. Вільнюса (з яким мученик був зв'язаний довгі роки) та багатьох культурних і політичних організацій.

Архієпископ Йосафат Кунцевич був беатифікований 16 травня 1642 року. 29 червня 1867 року, Папа Пій IX своєю

буллою вписав священномученика Йосафата Кунцевича до числа святих мучеників Католицької Церкви.

У день 12 листопада 2023 р. греко-католицька світова спільнота у своїх храмах завершувала Ювілейний рік 400-річчя мучеництва святого Йосафата Кунцевича. Архирейську Божественну Літургію на кафедральному престолі

Посвячення хреста на камені пам'яті св. Й. Кунцевича перед храмом св. Трійці у Вільнюсі.

базиліки Святого Петра за участі католицьких владик та численно прибулих до Риму мирян очолив Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав.

* * *

Паломники, що прибули в неділю 12 листопада 2023 р. до василянської монастирської церкви св. Трійці у Вільнюсі (Литва), міста, в якому навчався й здійснював душпастирське служіння св. Йосафат, взяли участь у винятковій, дуже важливій для нашої Церкви та нації події. Отже, саме цього дня в храмі, в якому перед віками молився святий Йосафат Кунцевич (перебував тут приблизно 16 років) Владика Аркадій Трохановський, Ольштинсько-Гданський єпарх нашої Церкви у сослужінні священників якраз Ольштинсько-Гданської Єпархії УГКЦ та місцевих отців ЧСВВ довершив святкування 400-ліття мученицької смерті першого святого нашої унійної Церкви.

Неділя 12 листопада була ще тим більш надзвичайним для нашої спільноти днем, тому що постать святого Йосафата Кунцевича в тих самих годинах вшановували і в Римі, і в Білій

Підляській (у цьому місті, в маєтках роду Радивилів, його мощі зберігаєся більше півтора століття).

Архієпископ Йосафат Кунцевич був закатований 12 листопада 1623 р. В неділю 2023 р. наша спільнота у Вільнюсі згадала його світлу пам'ять. Тут помолися разом наші віряни із Польщі, Литви, Лотви, Естонії, України. Забрало греко-католиків з Білорусії.

Йосафат Кунцевич своєю муче-

Ікона св. Йосафата в монастирській церкві св. Трійці у Вільнюсі.

ницькою смертю у з'єдиненій Церкві довів до з'єднання більше людей, як за життя. Папа Урбан VIII 16 травня 1643 року причислив священномученика Йосафата Кунцевича до числа блажен-

них. У 1644 році, 12 листопада, у Римі відбулося перше святкування празника блаженного Йосафата Кунцевича. 29 червня 1867 року, Папа Пій IX урочисто буллою вписав святого священномученика Йосафата Кунцевича до числа святих мучеників.

Владика Аркадій Трохановський у столиці Литви, в монастирському храмі св. Трійці у проповіді до вірних, що з посвяченням і долаючи сотки кілометрів, приїхали до Вільнюса, здебільша від Ольштинсько-Гданської Єпархії УГКЦ (вона безпосередньо межує з Литвою) зокрема сказав: «Він [святий

Św. Jozafat oddał życie za jedność Kościoła

Uroczystości w Białej Podlaskiej

— Niech orędownictwo św. Jozafata Kuncewicza i błogosławionych Męczenników Pratulinińskich przyczyni się do położenia kresu nienawiści i ustanowienia sprawiedliwego i trwałego pokoju — mówił podczas homilii abp Eugeniusz Popowicz w czasie Mszy św. z racji 400-lecia męczeństwa współpatrona diecezji siedleckiej. W niedzielę, 12 listopada w parafii Narodzenia NMP w Białej Podlaskiej — gdzie ciało męczennika przebywało przez ponad 150 lat — odbyły się główne uroczystości ku czci męczennika.

— Jakże trudno byłoby wytrwać prześladowanym Unitom za wiarę katolicką, gdyby nie mieli w pobliżu swojego świętego męczennika. Tutaj, na Podlasiu nikt nie zdradził Kościoła, wszyscy wytrwali. Woleli, jak ich św. Jozafat oddać życie, stracić majątki, iść do więzień niż stracić Kościół i wyrzec się świętej wiary katolickiej i jedności z papieżem — wskazał na początku Mszy św. proboszcz parafii — ks. kan. Marian Daniluk.

Eucharystii przewodniczył arcybiskup lubelski Stanisław Budzik. Kazanie

wygłosił abp Eugeniusz Popowicz — metropolita przemysko-warszawski Kościoła Grekokatolickiego. W Mszy św. uczestniczyli licznie przybyli kapłani na czele z biskupem siedleckim Kazimierzem Gurdą oraz bp. Grzegorzem Suchodolskim. Do Białej Podlaskiej przyjechali także biskup drohiczyński Piotr Sawczuk, biskupi seniorzy: Henryk Tomasik (diecezja radomska) oraz Antoni Dydyca (diecezja drohiczyńska). We wspólnej modlitwie uczestniczył również administrator apostolski (Закінчення на 10 сторінці)

Йосафат] знаходився в різних обставинах, але був вірний своїй Церкві. Ми також знаходимося в різних обставинах, а це вимагає від нас постійного чування: по-перше: у молитві, щоби зберегти віру, щоби не відійти від віри в Бога хоч сучасний світ щораз-то часті-

Святий Йосафат вчив про любов, бажав єдності, шанував своїх співбратів в монашестві, повчав, щоби краще служити народові. Так, справді був Добрим Пастирем. Сьогодні просім Бога, за Його заступництвом, про справедливий мир для України, припинення вій-

У вступі до надрукованої у Львові в 1885 р. книжки «Жутові С. Життя мученика, єпископа польського», Х. Калінка написав: „Жозафат був першим, який кров'ю своєю засвідчував єдність Церкви і повторюємо це раз jeszcze, першим також, який створив

Божественну Літургію на завершення Ювілейного року 400-річчя мучеництва святого Йосафата Кунцевича у Вільнюсі очолив Владика Аркадій Трохановський.

ше пропонує нам, так би мовити, „інші радості життя”. Щоби не зневіритися, коли бачимо та досвідчуємо трagedії українського народу, бо час війни. Війна ставить перед нами різні запитання. Сьогодні всім нам потрібно душевного лікування. Потрібно зрозуміти, що Бог є з нами і що дає нам силу перемогти зло. Блаженніший Святослав сказав – Ми, як християни, віримо, що є смерть, але є також воскресіння, є життя вічне. Так як помер Христос, так і воскрес. Це християнська перспектива. І в цьому шукаймо для себе надії. Сьогодні є жертва але буде і перемога.

ни, щоби закінчилася ця трагедія, щоби ідею св. Йосафата поширювали усі народи, поміж якими він працював, щоби показати, що Бог хоче миру, єдності, а не війни. Поширюймо святість поміж нами, бо тоді світ буде кращим та привітнішим. Нехай наше духовенство намагається йти за прикладом Доброго Пастиря і нехай допоможе нам у цьому св. Йосафат Кунцевич.

Від імені Синоду Єпископів УГКЦ щиро дякую урядові Литви та Римо-Католицькому Костелу Литви за велику поміч, яку надають Україні, українському народові, біженцям. Нехай Господь Бог нагородить Вас щедрими ласками.

Волонтери на вулицях столиці Литви постійно збирають пожертви на потреби воюючої України.

robotników, co dla tej jedności umieli ze skutkiem pracować/ Czemu był w przeszłości, tym i w przyszłości on będzie: sztandarem, pod który ci wszyscy, co tej sprawie chcą pocziwie służyć, muszą się zaciągnąć i rozpamiętywać jego dzieje, jako swego mistrza i przewodnika. Wszelkie apostołstwo nie tylko na Rusi, lecz na całym wschodzie słowiańskim, w jego imieniu musi być podjęte, pod jego opieką dokonane. I oto przyczyna dla której zdaniem naszym, ten pokorny sługa Boży, ten męczennik ruski tak długo nieznany, stawać się będzie coraz głośniejszy wśród Słowian, a przez Słowian na całym wschodzie”.

(бтм)

Św. Jozafat oddał życie za jedność Kościoła

Uroczystości w Białej Podlaskiej

(Продовження з 9 сторінки)

obrazu bizantyjskiego na Białorusi — archimandryta Sergiusz Gajek. Na uroczystości do kościoła Narodzenia NMP przybyli także przedstawiciele władz państwowych, parlamentarnych i samorządowych. Poza parafianami i przybyłymi gośćmi, nie zabrakło pielgrzymów z parafii

liturgią, która dała mu mądrość, wprawiła w czuwaniu i karmiła nadzieją zbawienia — wskazał hierarcha. — To, co stało się dokładnie 400 lat temu, było tragedią pod wieloma względami. Zginął człowiek. Chrześcijanin stał się męczennikiem, ponosząc śmierć z rąk chrześcijan. Rusin zabił Rusina, był to czas, gdy Ruś niszc-

24 lutego 2022 r. Za chwilę, bo 23 stycznia przyszłego roku, będziemy obchodzić 150. rocznicę męczeństwa bł. Wincentego Lewoniuka i 12 Towarzyszy. — Męczennicy Pratułińscy zginęli, bo nie chcieli się wyrzec wiary, wiary wyznawanej w swojej wschodniej kościelnej tradycji — mówił hierarcha. — Już 627 dzień za polską wschodnią granicą, Rosja kontynuuje to, co robiła w Pratulinie i w dziesiątkach innych miejscowości Podlasia w latach 70. XIX wieku, i od roku 1945 na ziemiach Galicji Wschodniej, włączonych do Związku Radzieckiego — zabija wszystkich, którzy nie chcą stać się niewolnikami odnawianego imperium, niszczy wszystko, co świadczy o odmienności kulturowej i duchowej — akcentował abp Eugeniusz Popowicz.

Na koniec Mszy św. biskup siedlecki dokonał aktu zawierzenia diecezji siedleckiej św. Jozafatowi. — Udziel nam swej pomocy, abyśmy potrafili zdecydowanie odrzucić to, co zagraża prawdziwemu dobru naszej duszy i ciała. Wyprasza nam łaskę silnej wiary, aby jako duchowa sól nigdy nie utraciła swojego smaku w konfrontacji z bezbożnymi ideologiami — wskazał bp Kazimierz Gurda.

Autor tekstu i zdjęć: Ks. Marek Weresa — матеріял із сайту Перемисько-Варшавської Архидієпархії УГКЦ

Uroczystości ku czci św. Jozafata Kuncewicza w parafii Narodzenia NMP w Białej Podlaskiej.

pod wezwaniem św. Jozafata w diecezji siedleckiej: Korczówka i Gęs.

Abp Eugeniusz Popowicz w homilii nawiązał do życia i męczeńskiej śmierci św. Jozafata. — Był gorliwym mnichem, żył

czyła Ruś — akcentował abp Popowicz. W homilii, ksiądz arcybiskup wskazał, że kontekstem dla dzisiejszej uroczystości są tragiczne wydarzenia na Ukrainie, które trwają od 2014 r., a szczególnie od

23 січня

— пам'ять Пратулінських Мучеників

(Закінчення з 6 сторінки)

то парафіяни будуть оборонятись як можуть. Проте, він додав, що в разі коли «цар вповноважив вас нас убити,

то люди готові загинути за Бога і віру, і ніхто не відступить перед смертю ні кроку». Після цього солдати перебрались через паркан, і за допомогою прикладів та багнетів почали прокладати собі дорогу до дверей церкви, однак були зустрінуті каміннями і піднесеними догори палицями. Тоді полковник

Штейн відкликав солдат назад, наказав заряджати зброю і розгорнути військовий штандарт. Бачачи такий розвиток подій, Данило Кармаш підняв над головами розп'яття, яке тримав та закликав всіх викинути каміння і палиці оскільки: «Це не бійка за Церкву, а війна за Христа віру». Сурмач просурмів сигнал «в атаку» — і під бій барабанів був відданий наказ відкрити вогонь. Розстріл припинився через випадкове попадання кулі у свого ж солдата одим із стріляючих. На місці загинуло 9 чоловік, ще 4 померли вдома від смертельних поранень. Ось всі їхні імена:

Данило Кармаш
Вінкентій Левонюк
Іван Андреюк
Константин Лукашук
Максим Гаврилук
Михайло Ваврищук
Лука Бойко
Ігнатій Франчук
Микита Грицюк
Константин Бойко

Церква св. Трійці в Пратуліні.

Храм святого Йосафата — люблінській парафії УГКЦ

У чотирьохсторіччя мученицької смерті св. Йосафата Кунцевича та тридцятиріччя заснування греко-католицької парафії в Любліні, 16 листопада 2023 р., під час Божественної Літургії очоленої Главою УГКЦ Блаженнішим Святославом Шевчуком, у співслужінні з Митрополитом Перемисько-Варшавським, архієпископом Євгеном Поповичем та Люблінським Митрополитом, архієпископом Станіславом Будзіком, храм св. Йосафата по вул. Зеленій, у самому центрі Любліна, було офіційно передано для душпастирських потреб місцевої греко-католицької парафії. В заходах взяли участь Владика Аркадій Трохановський, єпарх Ольштинсько-Гданський, архимандрит Сергій Гаєк, апостольський адміністратор для греко-католиків в Білорусі та єпископи-помічники Люблінської архієпархії: єпископ Мечислав Цісло, єпископ Юзеф Врубель, єпископ Адам Баб, кілька десятків священників та вірні візантійсько-українського та латинського обрядів. Присутніми були також посол України в Польщі Василь Зварич разом із генеральним консулом Олегом Куцьом та представники мерії міста і Люблінського воєводства.

Перед початком Божественної Літургії у храмі були виставлені для поклоніння мощі руки св. Йосафата у скляній капсулі, встановленій на срібній ніжці, яку було привезено з собору Івана Хрестителя у Перемишлі. Вітаючи присутніх, архієпископ Станіслав Будзік, відзначив, що «внаслідок варварського нападу Росії на Україну у 2022 році, кількість греко-католиків у Любліні суттєво зросла і потрібно подбати про їхні духовні потреби. Тож нехай це святе місце служить об'єднанню навколо рідної української культури,

Пилип Герилук
Онуфрій Василюк
Вартоломій Осип'юк

— тіла тих 9-ти, що були вбиті на місці, цілу добу лежали непохованими на сільському цвинтарі, поки не були скинені в спільну могилу, місце якої зрівняли із землею, з метою приховати його від навколишніх мешканців.

о. Роман Тереховський (фрагмент),
www.cerkiew.net.pl
— світлини: (бт)

мови та духовності». Варто згадати: церкву по вул. Зеленій побудували в другій половині XVIII століття грецькі православні купці. Після відродження Польщі, у 1923 році, влада передала храм Люблінській римо-католицької єпархії як заміну за повасиліянський греко-католицький монастирський комплекс по вул. Руській. Одразу ж місцевий єпископ Мар'ян Фульман проголосив покровителем церкви Святого Йосафата, а люблінський художник Владислав Барвіцький присвятив йому картину, яка знаходиться до сьогодні у церкві. В міжвоєнний період храм служив для

Божественна Літургія в храмі св. Йосафата в Любліні.

потреб Місійного інституту, який підготував священників для діяльності в Радянському Союзі. Після Другої світової війни став філіальним костелом архикатедральної парафії і час від часу правилася в ньому східня літургія.

У 1960-1980 роках нечисленна греко-католицька громада принагідно користалася з різних храмів: св. Войцеха по вул. Підвальной, Навернення св. Павла по вул. Бернардинській та Успіння Пресвятої Богородиці по вул. Нарutowича. У середині 1980-х років храм св. Йосафата став місцем відродження релігійного життя люблінської спільноти. Першими душпастирями були: о. Йосиф Улицький, о. Тарас Янків ЧСВВ, о. Богдан Дрозд, о. Ярослав Москалик. Офіційно греко-католицька парафія в Любліні була заснована Перемиським Владикою Іваном Мартиняком 1 січня 1993 року, а її адміністратором, згодом парохом, став о. Стефан Батрух. З 2000 року літургійне життя перенеслося до церкви Різдва Пресвятої Богородиці, яку вдалося перенести

спільними зусиллями з Тарношина до Любліна. Сьогодні люблінська парафія має у своєму розпорядженні два храми, один у самому центрі міста, а другий на околиці. Положення грає важливу роль, бо вірні живуть часто далеко і можливість зручно та скоро добратися до місця суттєва. Крім цього вулиця Зелена знаходиться в дуже гарному історично-архітектурному комплексі Любліна.

Під час урочистостей, у свій проповіді Блаженніший Святослав нагадав присутнім про життя та діяльність святого Йосафата, який народився за 140 км від Любліна, у Володимирі Волинському, 11 літ після укладення Люблінської унії, яка об'єднала Королівство Польське з Великим князівством Литовським у Річ Посполиту. Коли прого-

лошували церковне порозуміння Київської митрополії з Римським престолом в Бересті над Бугом, Йосафату було 16 років. Він пережив своє навернення молодим хлопцем на Волині в Україні, навчався мудрості й чернечого подвижництва в Вільнюсі у Литві, служив архієпископом у Полоцьку в Білорусі. Його раптова смерть у віці 43 років стала переломною і посприяла визнанню авторитету Йосафата навіть серед його ворогів. Лише через 20 років після смерті Папа Урбан VIII оголосив його блаженним і зразу його культ поширився по всій Східній Європі, показуючи внутрішній зв'язок між нашими сусідніми народами. Життєвий шлях св. Йосафата показав, що Польща, Україна, Литва та Білорусь мають спільну духовну та культурну спадщину, а його особа об'єднує наші народи у прагненні бути єдиними, зберігаючи культурні відмінності.

З історичних джерел відомо, що влада Російської імперії та Московського патріархату негативно підходили до (Закінчення на 14 сторінці)

Ще не вмерла Україна, І слава, і воля!

— 140 років від упокоєння автора тексту —

Павло Чубинський — вчений-етнограф, поет і журналіст, юрист, активний діяч українського національного руху на Правобережній Україні. Він народився 15 (27) січня 1839 року на хуторі поблизу Борисполя. П. Чубинський походив з української шляхти. Його давнім предком був козак Іван Чуб, однак прадід відомий уже під більш «шляхетним» прізвиськом — Чубинський.

Батьки віддали Павла на навчання до Другої Київської гімназії. По закінченні гімназії Чубинський вступив до Петербурзького університету, де здобув вищу юридичну освіту (1861), дістав ступінь кандидата (д-р) юридичних наук.

У студентські роки брав участь у діяльності петербурзької української громади. Був автором журналу «Основа». На зібраннях «основ'ян» він мав нагоду особисто познайомитись із світочами української культури Миколою Костомаровим, Пантелеймоном Кулішем, а насамперед — Тарасом Шевченком, котрий назавжди залишився для нього духовним вчителем, провідником у житті й творчості.

20 жовтня 1862 року шеф жандармів князь Долгоруков дає розпорядження вислати Чубинського «за вредное влияние на умы простолюдинов» (за українську діяльність) на проживання в Архангельську губернію під нагляд поліції. Через рік він оселяється в Архангельську, де працює слідчим, потім секретарем статистичного комітету, редактором губернської газети, чиновником з особливих доручень при губернаторі. За сім років заслання в Архангельську українець Чубинський зробив чимало для російської науки, зокрема написав дослідження про ярмарки в архангельському краї, про смертність на Архангельщині, про печорський край,

торгівлю в північних губерніях Росії, дослідив юридичні звичаї в губернії тощо.

Павло Чубинський.

губернії та Бессарабію, де проживали українці.

В основу тексту пісні **«Ще не вмерла Україна»** на музику М. Вербицького, Павло Чубинський поклав мотиви з мазурки **«Єще Польска не згінела»** та пісні сербських повстанців, де були слова **«Серце біє і кров ліє за нашу свободу»**. Існує декілька версій пісні. Текст був написаний за півгодини у 1862 році в Києві на вулиці Великій Васильківській, 122, у домі купця Лазарева, де автор квартирував. Вперше вірш опублікували у четвертому номері часопису «Мета», який вийшов у грудні 1863-го року. У Царській Росії пісня **«Ще не вмерла Україна»** вперше була опублікована 1908 р. в антології Українська Муза.

Павло Чубинський працював у надзвичайно складних умовах переслідування царським урядом української культури і за своє недовге життя встиг зробити стільки, що, за висловом його друга і співробітника Федора Вовка, його заслуг вистачило б і на декількох професіональних учених.

Суспільна заангажованість Павла Чубинського, завдяки його різнобічній обдарованості та невичерпній енергії, виявлялася в найрізноманітніших сферах.

Саме Чубинський став головним ініціатором відкриття у 1873 році Київського Південно-Західного відділу Імператорського Російського Географічного Товариства, працював його діловодом, а з 1875 — заступником голови.

За задумом Чубинського і здебільшого під його енергійним керівництвом 2 березня 1874 року здійснено перший одноденний перепис мешканців Києва (подібний відбувся лише у Петербурзі 1869 року). Завдяки продуманій організації, залученню до співпраці (як реєстраторів) студентської молоді, захід увінчався відмінними результатами — відтворенням рельєфної картини населення українського міста.

У квітні 1879 року Павло Чубинський пішов у відставку і повертається на свій родинний хутір. 1880 року він важко нездужав, і він до кінця життя був прикутий до ліжка і 14 (26) січня 1884 року, лише за один день до власного 45-річчя, його не стало.

Внесок, зроблений Чубинським в народознавство, важко переоцінити. Його етнологічні і фольклористичні дослідження донині слугують важливим підґрунтям розвитку вітчизняної наукової думки.

Його вірш **«Ще не вмерла Україна»**, цей концентрований вияв патріотичних почуттів, підкорив рідкісну для поезії вершину — став неперевершеним виразником загальнонаціональних устремлінь, символом нації.

за матеріалами: Національна бібліотека України ім. В. Вернадського

Ще не вмерла Україна

(1862 р. — фрагмент)

Ще не вмерла Україна,
І слава, і воля!
Ще нам, браття-молодці,
Усміхнеться доля!
Згинуть наші вороги,
Як роса на сонці;
Запануєм, браття й ми
У своїй сторонці.

Приспів:

Душу, тіло ми положим
За свою свободу
І покажем, що ми браття
Козацького роду.
Гей-гей, браття миле, нумо
Братися за діло!
Гей-гей пора встати, пора
Волю добувати!

Таємний указ «Про шлюби малоросів»

Від половини XVII ст. тобто з укладенням так званої Переяславської угоди (у січні — березні 1654 року), у ході якої були підписані Березневі статті, почалася московитська колонізація України — політична, економічна, соціальна, аграрна, культурна. Те, що вона не закінчилася і в XXI ст., але й не дала московії задовільних результатів, бачимо у вигляді повномасштабної війни, що ведеться сьогодні не тільки на рівні зіткнень військових сил але в кожному просторі громадянської, світової активності.

Згідно Переяславської угоди Україна визнала протекторат московського царя, зберігаючи автономію і мала діставати військово-політичну допомогу Московії проти Польщі.

вступати з нашим великоруським народом». Цей документ викликаний був «донесеннями про часті шлюби українців із білорусами і поляками та „іншими іноземцями„, що, як зазначено в указі,

особливо трудилися малороссян от свойства с Смоленны и с поляки и з другими зарубежными жителями отводитъ, а побуждать их и искусным образом приводит в свойство с великороссийскими, и пристойными разсуждении дабы они своились и в свойство вступали более с нашими великороссийскими подданными, и сие содержатъ секретно.

Анна. Генваря 31, 1734 года. (Моск. Арх. м-ства юстиции, № 79/1806).

КІЕВСКАЯ СТАРИНА

ЕЖЕМѢСЯЧНЫЙ

ИСТОРИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛЪ.

«Указ імператриці Анни Іванівни правителю Малоросії князю Шаховському —

„суперечить нашему интересу“». Указ не був вміщений до «Полного собрания законов Российской империи». Вперше його оприлюднено в «Киевской старине», 1905 г.

(бт)

Текст указа: Указ императрицы Анны Ивановны правителю Малороссии кня-

про шлюби малоросів.

Секретний — до князя Шаховского. Понеже мы переконалися, що смоленська шляхта з малоросійськими жителями в властивість вступає, і з обох сторін синів одружують, і дочок видають, що здається противно нашему интересу, а за пристойніше і корисніше разсуждается, щоб оной малоросійської народ

К І Е В Ї.

Типографія Императорскаго Университета св. Владиміра Акціон. О-ва
печ. и изд. дѣла Н. Т. Корчакъ-Новицкаго. Меринговская улица.
1905.

Московія вживала всяких заходів і не жаліла посад чи маєтностей, щоби тільки якнайскоріш усунути будь-які розбіжності між двома різними, але аж ніяк не «братніми народами». Появилася навіть свого часу чудернацька теорія про «плавне злиття мов» (це вже роки радянського союзу).

1734 р. цариця Анна (1693–1740) таємно видала голові «правління Гетьманського уряду» міністру-резиденту Олексію Шаховському указ «Про шлюби малоросів». Згідно указу російським посадовцям в Україні слід було вживати всіх заходів, щоб український народ захочувати і щоби «малоросійський народ охоту мав своячитися і до шлюбу

зю Шаховському — о браках малороссов.

Секретнейшей к князю Шаховскому. Понеже мы убедились, что смоленская шляхта с малороссийскими жителями в свойство вступает, и со обеих сторон сыновей женят, и дочерей выдают, что кажется противно нашему интересу, а за пристойнее и полезнее разсуждается, дабы оной малороссийской народ охоту имел своитца, и в свойство вступать с нашим великороссийским народом (как было особое намерение к тому их привесть блаженныя и высокодостойныя памяти Государя Дяди Нашего (Т. е. императора Петра первого), того ради повелеваем вам, дабы вы по вашему искусству секретно под рукою

охоту мав своіться, і у властивість вступати з нашим великоросійським народом (як було особливо намір до того їх привесть блаженної і високодостоїнної пам'яті Государя Дяді Нашого (імператора Петра Першого), того заради наказуємо вам, щоб ви по вашому іскуству секретно під рукою особливо трудилися малоросіян від властивості до смолян і поляків і з іншими зарубіжними жителями відводити, а спонукати їх і майстерним чином приводити у властивість з великоросійськими... аби у властивість вступали більше з нашими великоросійськими підданими, і це секретно.» Анна. Генваря 31, 1734 року

(uk.wikipedia.org)

Храм святого Йосафата — люблінській парафії УГКЦ

(Закінчення з 11 сторінки)

питання літургійної та духовної самобутності і збереження етнічної та мовної ідентичності. Тому царська, а згодом і російська пропаганда намагалася всіляко дискредитувати діяльність св. Йосафата. Навіть його тлінні останки становили загрозу і мусили мандрувати спочатку з Полоцька до Жировиць, а потім, завдяки родині Радивилів, на ціле століття прибули до Білої Підляської, де зберігалися від зловісної царської адміністрації в підвалі василіянської церкви. Лише у 1916 році завдяки Митрополиту Андрею Шептицькому мощі були перевезені до церкви св. Варвари у Відні, звідки потрапили до Риму і були поміщені, зусиллями Паріярха Йосифа Сліпого, у 1963 році у вівтарі, присвяченому Василієві Великому, в базиліці св. Петра.

Блаженніший Святослав завершуючи проповідь, висловив щире вдячність

польському суспільству «за підтримку та солідарність з тими, які прибули до Любліна, і завдяки доброзичливості ієрархів, духовенства та вірних Люблінської архієпархії двері багатьох парафій були широко розкритими і стали прикладом безкорисливого служіння для тих, які позбавлені усього були приречені на повенірвання.

У документі про передачу храму, який підписали ієрархи та духовенство обох Церков, читаємо, що: «Історія Любліна містить прекрасні сторінки служіння та співпраці між людьми та церковними спільнотами латино-польської та візантійсько-української ідентичностей, показуючи євангельський приклад будівництва єдності Католицької Церкви в її різноманітних традиціях. Вже понад півстоліття римо-католицька та греко-католицька Церкви, виконуючи свою особливу місію об'єднання

народів, спільно підтримують процес примирення і добросусідських стосунків між поляками та українцями, за що нехай буде подяка Богу і тим, які протягом десятиліть створювали атмосферу взаємної довіри і продовжують це робити зараз». На закінчення церемонії від імені Синоду Єпископів УГКЦ, Блаженніший Святослав вручив архієпископу Станіславу Будзіку подячну грамоту, у якій зазначено, «що храм св. Йосафата стане справжнім захистом для українських вірних Греко-Католицької Церкви, які були змушені залишити свої домівки та церкви через війну Росії проти України».

У цей важкий час війни, коли безліч людей шукає у церковних спільнотах розуміння та втіхи, нехай збудуться побажання Глави УГКЦ і церква святого Йосафата, розташована у самому серці Любліна, стане символом міжетнічного єднання та сприяє гармонії і зціленню духовних і емоційних ран, завданих війною.

(СБ)

В Різдвяну ніч

Немов далекий, гарний сон,
Село ввижається мені.
Хати стоять в вінку сосон,
І квіти на шибках вікон
Мороз малює чарівні.

Крізь квіти видно: білий стіл,
Родина при столі сидить,
В куті сніп хилиться у діл
І дідухом прикритий піл,
І пісня гомонить.

Старинка пісня! Про похід
В невідомі краї,
По шуби, золото і мідь, —
Похід, по славу, аж на схід,
У теплі вирії.

Старинна пісня! Ніби дзвін
З забутих цвинтарів.
А в ній — дивись — який розгін,
Далекий гін, ген, аж над Дін
Окрилених мечів!

А в ній, чи чуєш? — грає шум
Розбурканих надій,
І щастя сміх, і долі глум,
І гомін предковичних дум,
І зойк розбитих мрій.

Все, що нам снилося колись -
У гордім слави сні,

Й пропало, ділося кудись,
Й забулося — нараз — дивись!
Вертають нам пісні.

І нині, у різдвяну ніч,
Як буре загуде,
Й пожежі, ніби тисяч свіч,
Кинуть нам іскрами до віч,
Вважайте! — пісня йде.

Велика пісня прежніх днів.
Мов дзвони з-під могил,
Мов брязк окрилених мечів,
Мов предків зойк, мов крик дідів:
«Добудьте решти сил!»

Добудьте сил, бо Господь вість,
Чи ще далекий день,
Що злий за зяочин відповість,
Що згине кривда, заздрість, злість,
Настане волі день!

Немов далекий, гарний сон,
Село ввижається мені.
Хати стоять в вінку сосон,
І квіти на шибках вікон
Мороз малює чарівні.

Богдан Лепкий

Свят-вечір

Мороз малює у віконці.
Узваром дихає кутя.
І Мати Божа на іконці
у хустку кутає дитя.

Побудь дитиною, синочку.
Твоє дитинство золоте.
Ще вітер віє у терночку
і дерево на хрест росте.

Ще час не сплинув за водою.
Ще Юда спить у сповитку.
Он гурт з різдвяною звіздою
уже на ближньому кутку.

Поколядують і засіють.
Ще, може, буде і життя.
Ти на Голгофі вже Месія,
а на руках іще дитя.

Ліна Костенко

Нехай світло буде завжди поряд з нами

Гарна традиція, це зустрітися в колі кра-
щих друзів, сісти до спільної трапези,
поділитися новинами, згадати радісні
хвилини життя, розповісти про свої
наміри на найближче майбутнє. Цю
традицію підтримало українське бай-
керське товариство Вармії та Мазур,
яке ще до Різдва зустрілося (8 грудня)
в Банях Мазурських.

За святковим столом зайняли місце
26 байкерів з сім'ями. Принесли з собою
святкові страви, щоби поділитися ними
зі своїми приятелями. Поблагословив їх
ієромонах Павло Старух ЧСВВ: «Доро-
гі Друзі! Коли народився син Божий, на
землю зійшло різдвяне світло! Воно дає
надію та завжди посилає свої промінчи-
ки у темноту. Нехай це світло буде завжди
поряд з Вами та Вашими родинами, хай
воно освітлює Ваші шляхи, зігриває ваші
серця, лікує ваші душі!

Байкерська вечеря в Банях Мазурських.

Зичимо Вам злагоди й щастя! Нехай
Господь почує всі Ваші молитви, від-
криє перед Вами нові дороги та мож-
ливості, благословить Вас на добробут,
довголіття та щастя, а всім нам дарує
справедливий і вічний мир»!

Зустріч за святковим столом, це
була також добра нагода, щоби зга-
дати побратимів з України й помо-
литися в їхньому наміренні. На мить
призадуматися на долю тих, кому не
доведеться цього року віднайти свого
стілця за спільним столом, бо ж цього
стола не буде кому поставити, ані його
застелити.

(бт)

Щиросердечно вітаємо

о. Ігора Гарасима

**з ювілеєм 35 — ліття священства
та з днем народження.**

Нехай Ваша лагідність і співчуття зі-
гривають та еднають віруючих братів
і сестер! Нехай Ваші думки будуть по-
зитивними, без тривоги, розчарувань
і болю!

Бажаємо Вам благополуччя, добра,
віри, надії й любові, а також Божої бла-
годаті у всіх Ваших діяннях. Нехай Го-
сподь все оновлює Ваші сили, зміцнює
віру і супроводжує у всі дні Вашого
життя. У ті тяжкі часи сподівайтесь на
Господа нашого, Ісуса Христа і будьте
почуті! Бажаємо гармонії душі і спокою на серці, вічного здоров'я та спасіння
на мної та благії літа!

Вдячні парафіяни асунської парафії

Згадка про нашу найдорожчу Маму Мирославу Вени (з дому Балух)

Упокоїлася несподівано 3 вересня 2023 р.

Дорога Мамо! *«Бо тільки той розуміє біль втрати мами, хто сам його пере-
жив. Нам важко є відпустити з наших обіймів Тебе, щоб сьогодні передати
в обійми самого Бога».*

Ми сьогодні глибоко сумуємо за Тобою, ридаємо.
Мамо, Ти була для нас найдорожча, найрідніша, ми
Тебе так міцно любили. Мамо! Ти завжди мала для нас
час, але і для кожного приятеля, навіть для незнайо-
мих. Ти до кожного заговорила, Твоє серце було від-
крите для людей.

Коли ми приїжджали до рідної хати, Ти була ща-
слива, що ми всі разом. Ти завжди говорила *«Тепер
наша хата жива»*. Ти нас дуже міцно кохала, Ти за
нас переживала, ми в Твоєму серці займали особливе
місце.

Ти дуже раділа зі своїх внуків, вони для Тебе були найцінніші. Мамо, дя-
куємо Тобі за 48 спільних років, дякуємо Тобі за кожен день, за кожну годину
та хвилину. Коли було треба, завжди нам допомагала. Ми Тобі за це вдячні.

Мамо, Ти навчила нас любові до Бога, до Церкви, Ти нас з братом провадила
за руку. Ти нас навчала. Дякуємо Тобі Мамо!

Мамо, тепер Ти стала на нову дорогу. Це дорога до Бога, Ти вже разом зі
своїм батьком — Михайлом, а ми тільки на мить розійшлися в надії на нову
зустріч. Ти вже будеш на нас чекати. Не говоримо прощай, але до побачення!
Будемо молитися за Твій вічний спочинок, за те, щоби Небесний Отець при-
йняв Тебе, оселив, де праведні спочивають, де немає ні болю, ні печалі, але
життя безконечне.

Щиро дякуємо всім, хто підтримував нас у важкі хвилини, дякуємо за спільну
молитву, за те що Ви були поряд з нами в останній дорозі нашої коханої Мами,
Дружини, Сестри, Дочки і Бабусі.

Вічна пам'ять Тобі Мамо!

Чоловік, діти — Анна та Ярослав — з сім'ями

Христос Раждається!

Цього року, як і минулого, святкуємо Різдво Христове незалежно від війни, вторгнення на нашу землю жорстокого ворога, незалежно від нещастя і болю, яких досвідчуємо.

Проте для нас, християн, найважливіша у цьому часі присутність поміж нами того, хто переміг своїм світлом темряву, який увійшов у цей світ з любові до нас, щоб ми Його досвідчували. Ісус переміг темряву і так само скоро переможе наш народ!

Бажаю усім Вам, щоби Ви були нічим світлі зірки любові, доброти і надії; щоб радісна подія Різдва піднесла вас на душі, утвердила в певності непроміняючої Божої Любові до Вас і постійної опіки Всевишнього над Вами.

Христос народився! Славимо Його!

Веселих Вам свят Різдва Христового і щасливого Нового Року! З усіма нами є Бог!

† Владика Петро Крик — єпископ-емерит

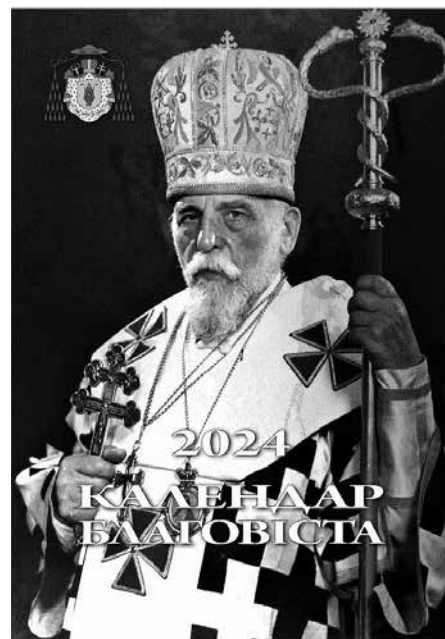
Пропонуємо увазі Дорогих Читачів «Календар Благівіста 2024»

У найновішому альманасі «Календар Благівіста 2024» редакція в першу чергу друкує статті (а також авторські послання) присвячені двом велетням УГКЦ ХХ ст. — Митрополиту Андрею Шептицькому (80 літ від упокоєння) та Митрополиту Йосифу Сліпому (40 літ від упокоєння). Календар складений за новим стилем.

Інші статті надруковані в альманасі, серед іншого, це:

- 2024 рік у ретроспективі історичних подій,

- Видатні постаті й події, роковини яких відзначаємо у 2024 р.,
- Синодальна турбота про східних католиків,
- Душпастирський супровід УГКЦ постраждалих від російської агресії,
- Над простором і часом: велети духу — святий Йосафат Кунцевич і Митрополит Йосиф Велямин Рутський,
- Пастирське послання Митрополита Йосифа Сліпого,
- Андрей Шептицький «НЕ УБИЙ»,

Дорогі Читачі

й Шанувальники «Благівіста»!

Сердечно вітаємо Вас із Новим роком та Різдвом Христовим. Зичимо вам наснаги на щодень, євангельської радості та затишку у ваших родинах, здоров'я, благополуччя, злагоди та миру. Бажаємо Вам Божої опіки у свята й повсякденні, віри в себе й у світлу долю України, перемоги над московитським агресором, щоби відтепер і надалі ваше життя складалося лише з сонячних днів і зоряних ночей.

Щиро дякуємо Вам за підтримку й увагу до нашого часопису й альманаху «Календар Благівіста». Нехай Ісус Христос народиться у кожному Вашому серці, а Божі благословення супроводжують Вас у кожному дні життя.

Христос народився! Славимо Його!

Редакція «Благівіста»

- Депресія — болюча дорога до власних важких почуттів,
- Професор Павло Сайдек (1956-2021),
- *Tablice publikacyjne z ostatecznymi danymi NSP 2021 w zakresie przynależności narodowo-etnicznej, języka używanego domu oraz przynależności do wyznania religijnego,*
- Історичні та сучасні храми Перемисько-Варшавської Архиепархії,
- Шематизм греко-католицького духовенства в Польщі.

Календар від нового року доступний в кожній греко-католицькій парафії в Польщі.
Редакція

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний бюлетень. Видає Українська Греко-Католицька Церква у Польщі. Редакція працює на громадських засадах. Редагує колегія: **Владика Аркадій Трохановський, о. митрат Богдан Панчак, о. Микола Костецький** — координатор від Перемисько-Варшавської архієпархії, **о. Євген Сухий** — координатор від Вроцлавсько-Кошалінської єпархії. Відповідальний редактор **Богдан Тхір (бт). Аркадій Стопа** — технічні консультації. *Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.*

Kuria bp, ul. Biskupa Jana Śnigurskiego 2A, 37-700 Przemyśl, tel/fax 16 678-78-68, e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl; **Kuria bp**, Pl. Nankiera 15a, 50-140 Wrocław, tel./fax 71 343-94-77; fax 71 343-94-67, e-mail: konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl; **Kuria bp**, ul. Lubelska 12, 10-405 Olsztyn, tel: 89 539 60 48, e-mail: eparchia.kontakt@gmail.com

Adres redakcji: BŁAHOWIST; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 Górowo Iławeckie, tel. 89 761-04-21, e-mail: blahowist@poczta.onet.pl, konto: Bank Spółdzielczy w Górowie Ił, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001